

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๕/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ นายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า สำหรับข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องในเรื่องที่ว่านายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชน ไม่ได้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ กี่ดี การออกเสียงลงมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งคดีนี้ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ดี ขณะเกิดเหตุในวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ ยังไม่มีประกาศรับสมัครเลือกตั้ง นายยงยุทธจึงไม่มีฐานะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ดี ล้วนเป็นประเด็นที่นายยงยุทธยกขึ้นต่อสู้ในคดีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งร้องขอต่อศาลฎีกาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายยงยุทธแล้วทั้งสิ้น ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัยแล้ว ตามคำสั่งที่ ๕๐๑๘/๒๕๕๑ แม้คำสั่งศาลฎีกาดังกล่าวจะไม่ผูกพันผู้ร้องซึ่งเป็นบุคคลนอกคดี และไม่มีกฎหมายใดบัญญัติให้ผูกพันศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่ศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจก้าวล่วงเข้าไปวินิจฉัยในประเด็นปัญหาที่เป็นอำนาจหน้าที่วินิจฉัยขององค์กรอื่นได้ มิฉะนั้นคำสั่งหรือคำพิพากษาศาลฎีกาก็จะไม่เป็นที่สุด และศาลรัฐธรรมนูญก็มีไซ้ศาลที่รับวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาศาลฎีกาด้วยข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต่อไปมีว่า มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองอันเป็นองค์การที่มีความสำคัญยิ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีถูกต้อง ซอบธรรม และสุจริต การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องควรได้มาด้วยความบริสุทธิ์ ด้วยความนิยมในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองผู้ถูกร้องเป็นหลักมิใช่ได้มาเพราะผลประโยชน์หรืออามิสสินจ้างที่เป็นเหตุจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้กรรมการบริหารพรรคทุกคนก็ควรต้องช่วยกันทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคส่งตลอดจนสมาชิกอื่นและแม้แต่กรรมการบริหารพรรคด้วยกัน มิให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดฝ่าฝืนต่อกฎหมาย แต่นายชงยุทธ รองหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง กลับใช้วิธีการอันผิดกฎหมายเพื่อให้ตนเองและผู้สมัครรับเลือกตั้งอื่นของพรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้ง ทำให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น ซึ่งต้องถือว่าผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์แล้ว กรณีจึงเป็นเรื่องร้ายแรงสมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่ ที่ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่า กรณีที่จะยุบพรรคการเมืองได้นั้นจะต้องมีบุคคลอย่างน้อยสองคน คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนหนึ่ง หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่มีส่วนรู้เห็น ปลอ่ยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรมอีกคนหนึ่ง กรณีของผู้ถูกร้องมีบุคคลคนเดียวคือนายชงยุทธ จึงยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่ได้ นั้น เห็นว่านายชงยุทธเป็นทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งและเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องด้วย จึงเป็นตัวการในการกระทำผิดทั้งสองฐานะ ร้ายแรงยิ่งกว่าเพียงการมีส่วนรู้เห็น ฯลฯ เสียอีก หากตีความตามข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้อง กรณีก็จะกลายเป็นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำผิดกรรมการบริหารพรรคการเมืองคนหนึ่งมีส่วนรู้เห็น ฯลฯ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ แต่กรรมการบริหารพรรคการเมืองหลายสิบคน ต่างคนต่างแยกกันกระทำผิด ไม่ได้รู้เห็นซึ่งกันและกัน กลับยุบพรรคการเมืองไม่ได้ หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ แต่กรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นตัวการกระทำผิดกลับยุบพรรคการเมืองไม่ได้ เห็นได้ว่ากฎหมายยอมไม่ได้มีเจตนารมณ์เช่นนั้น ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต่อไปมีว่า ต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “...ในกรณีที่

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” บทบัญญัติเช่นนี้เป็นบทบังคับเด็ดขาดมิได้เปิดโอกาสให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ดุลพินิจแต่อย่างใด แม้ผู้ร้องจะมีคำขอให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ดุลพินิจในเรื่องนี้ได้โดยใช้ข้อความตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ ก็ตาม แต่เมื่อผู้ร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ การสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งย่อมเป็นส่วนหนึ่งของการยุบพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องด้วย และต้องมีคำสั่งในเรื่องนี้แม้ผู้ร้องมิได้มีคำขอโดยตรง เทียบเคียงกับคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๕๖๓๖ - ๕๖๓๘/๒๕๓๔ คดีระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี โจทก์ นายเจริญ จันทิสสระ จำเลย ซึ่งศาลฎีกาวินิจฉัยให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยซึ่งเป็นส่วนประกอบของบทมาตรา ที่ลงโทษโดยโจทก์ไม่ได้มีคำขอ และแม้กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องคนอื่นจะมีได้รู้เห็นในการกระทำผิดของนายยงยุทธก็ตาม แต่ก็เป็นการรับผิดชอบร่วมกันของหัวหน้าและกรรมการบริหาร พรรคการเมืองผู้ถูกร้องตลอดจนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในอันที่จะต้องเลือกคนดีเข้ามาเป็น กรรมการบริหารพรรคการเมืองของตน ทำนองเดียวกับหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้สินของห้าง หรืออาจต้องล้มละลายตามห้างด้วยทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่หุ้นส่วนผู้จัดการ บางกรณีบุคคลอาจมีความรับผิดชอบทางอาญาถึงจำคุกได้ด้วยโดยตนเองมิได้เกี่ยวข้องกับการทำความผิดของผู้อื่น เช่น ความผิดตามมาตรา ๒๖ มาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงมีความเห็นควรยุบพรรคพลังประชาชนผู้ถูกร้อง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชนผู้ถูกร้อง ตามที่มีรายชื่ออยู่ในวันเกิดเหตุการณ์กระทำผิดคือวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่ง

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ